

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 16 มี 2 ระดับ คือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 14) การจัดการศึกษาของประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 9 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคล และสังคมแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือคนไทยในอนาคตจะต้องเป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพเข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพประกอบด้วย หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และกระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรจะต้องมีลักษณะกว้าง ยืดหยุ่น และมีความเป็นสากลทัดเทียมมาตรฐานโลก มีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในโลกปัจจุบันและอนาคต เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด และพัฒนาหลักสูตรให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการ ความเป็นอยู่จริงของชุมชน กระบวนการเรียนการสอนจะต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นการค้นหา สร้างความรู้ร่วมกันกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน ดังนั้นโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด จะต้องแสดงบทบาทให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน จะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กร ซึ่งเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน (สำนักงาน ก.ค., 2545 : 10)

กรมสามัญศึกษา (ก่อนปี พ.ศ. 2546) ที่จะถูกยุบเป็นหน่วยงานในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีหน้าที่สำคัญ ในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย และรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาแก่เด็ก ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ได้กำหนดให้โรงเรียนในความรับผิดชอบพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนนโยบายปฏิรูปของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำหนดบทบาทหน้าที่พิจารณาเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา พิจารณาสภาพโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 : 37 - 38) กรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ให้โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินการตาม ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่ 6 การมีส่วนร่วมกรมสามัญศึกษา ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมพัฒนาแรงงาน ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรและองค์กรเหล่านี้ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดและการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2545 : 8 - 9)

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบการบริหารจัดการ โดยกำหนดให้สถานศึกษาจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการกระจายอำนาจให้ผู้อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นผู้มีอำนาจการบริหารเป็นหลักการที่เชื่อว่าจะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสร้างคุณภาพในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจึงอยู่ภายใต้การบริหารของคณะบุคคล คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนจำนวนไม่เกิน 2 คน ผู้แทนครูจำนวนไม่เกิน 2 คน ผู้แทนองค์กรชุมชนจำนวนไม่เกิน 2 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนไม่เกิน 2 คน ผู้แทนศิษย์เก่าจำนวนไม่เกิน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 4 คน และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างน้อย 7 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี มีหน้าที่กำหนดนโยบายและจัดทำแผนปรับปรุงโรงเรียน ตรวจสอบความก้าวหน้าและหาแนวทางปรับปรุงโรงเรียน รับทราบความก้าวหน้าให้ความเห็นชอบต่อผลงานของโรงเรียนก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน ให้การสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนเพื่อนำพาโรงเรียนสู่เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา(หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา, 2541 : 16 - 17) จากการศึกษาวิจัยของปรีชา พันธุ์สีดา (2541 : 67) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนใหญ่ไม่เป็นข้าราชการครูที่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีจำนวน

ร้อยละ 36.10 ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วประมาณ 30 ปี และในจำนวนนี้เป็นผู้มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาร้อยละ 60.58 ในขณะที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครูเป็นผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 88.80 มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 แตกต่างกัน เนื่องจากมีความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาที่ต่างกัน

เพื่อสนองนโยบายดังกล่าว จังหวัดหนองคาย โดยสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดหนองคาย ได้กำหนดให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (หนังสือที่ ศธ 0881/ 3433 ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2543) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีทั้งหมด 57 โรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู จำนวน 171 คน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพไม่เป็นข้าราชการครูจำนวน 684 คน จากสถิติดังกล่าวครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานขั้นสูงระดับสากล ซึ่งจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องต่างๆทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ ที่จะร่วมมือดำเนินงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2543 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และขนาดกลางซึ่งส่วนมากเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอและจังหวัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะมาจากข้าราชการบำนาญซึ่งมีพื้นฐานทางการศึกษาปริญญาตรีเกินร้อยละ 80 ทำให้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี เพราะกรรมการส่วนมากจบการศึกษาในระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี (นิกธ จันทร, 2545 : สัมภาษณ์) ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดเล็กส่วนมากจะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนมากจะมีวุฒิทางการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษามากกว่า ร้อยละ 80 เพราะกรรมการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ให้ความสำคัญต่อการเรียนน้อย ผู้ปกครองเน้นการให้เด็กไปประกอบอาชีพเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถ่องแท้ ซึ่งส่งผลให้บางครั้งมีความคิดว่าตนเองให้ความสำคัญเพียงด้านเงินและแรงงานก็เพียงพอแล้วส่วนด้านการบริหารจัดการเป็นหน้าที่ของครู ทำให้การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเหล่านี้ไม่เป็นไปตามระเบียบที่ตั้งไว้ (พัลลภ ปู่วัง ,

2545 : สัมภาษณ์) และสถานะภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานะภาพเป็นข้าราชการครูจะมีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของตนเองง่ายกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานะภาพไม่เป็นข้าราชการครู (สุเทพ บุตรกันหา, 2545 : สัมภาษณ์)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคายให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ที่เป็นข้าราชการและไม่เป็นข้าราชการครูตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และใช้เป็นกรอบในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 12 ด้าน (กรมสามัญศึกษา , 2543 : 53 - 58) คือ

ตัวแปรต้น

สถานภาพ
ของคณะกรรมการ
สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา
สังกัดกรม
สามัญ
ศึกษา
จังหวัด
หนองคาย
-ที่เป็นข้าราชการครู
-ที่ไม่เป็น
ข้าราชการ
ครู

ตัวแปรตาม

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 12 ด้าน คือ

1. ด้านกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้อง
กับความต้องการของท้องถิ่น
4. ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน
6. ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อย
โอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็ม
ศักยภาพ
7. ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับ
วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่ว
ไปของสถานศึกษา
8. ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจน
วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ
ของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรม
ของท้องถิ่นและของชาติ
9. ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
ตลอดจนการประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
10. ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของ
สถานศึกษาก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน
11. ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและ หรือคณะอนุกรรมการ
เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร
12. ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจาก หน่วยงานต้นสังกัด
ของสถานศึกษานั้นๆ
เป็น โดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานของการวิจัย

การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานะเป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 855 คน ประกอบด้วย

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู จำนวน 171 คน

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพไม่เป็นข้าราชการครู จำนวน 684 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling) แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) ตามเขตแล้วเป็นชั้น (Stratified random sampling) ได้จำนวน 265 คน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) ประกอบด้วย

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู จำนวน 53 คน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพไม่เป็นข้าราชการครู จำนวน 212 คน

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู

3.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพไม่เป็นข้าราชการครู

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 12 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา
- 3.2.2 ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 3.2.3 ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 3.2.4 ด้านกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- 3.2.5 ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 3.2.6 ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 3.2.6 ด้านเสนอแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 3.2.8 ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
- 3.2.9 ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนการประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- 3.2.10 ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน
- 3.2.11 ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร
- 3.2.12 ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 แยกเป็น

1.1 ข้าราชการครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู

1.2 ไม่เป็นข้าราชการครู หมายถึง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 จำนวน 12 ด้าน (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 53 - 58) คือ

2.1 ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาหาความรู้ และทำความเข้าใจเรื่องการวางแผน และการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจากเอกสารและแหล่งความรู้ต่างๆ แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และพิจารณากำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษานโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา พิจารณาเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

2.3 ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำเสนอให้สถานศึกษาไว้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสาระหลักสูตร พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ

2.4 ด้านกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนกำกับและติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อสถานศึกษาดำเนินการไปแล้ว ผลการดำเนินการเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องรับรู้ เพื่อจะได้เข้ามาช่วยสนับสนุนหรือแก้ปัญหา ให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

2.5 ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน หมายถึง ร่วมและสนับสนุนการดำเนินการในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการของโรงเรียน ประสานความร่วมมือสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป

และผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญในการศึกษาและสนับสนุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลน หรือมีความต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร

2.6 ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ หมายถึง ศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา สนับสนุนสิ่งต่างๆที่จะเป็นสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะต่างๆ และสนับสนุนส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

2.7 ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับวิชาการ
งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา หมายถึง เสนอแนะแนวทางในการบริหาร และจัดการเกี่ยวกับวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ร่วมเป็นคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.8 ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ หมายถึง ร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่างๆทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการให้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรภายนอกและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ

2.9 ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจน
การประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลต่างๆที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ บทบาทในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะทำหน้าที่ตัวแทนของสถานศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน หรือองค์กรต่างๆให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและนำสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

2.10 ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานศึกษา เมื่อสิ้นปีสถานศึกษาจะต้องจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินการเสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนได้รับทราบและเห็นชอบรายงานก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน

2.11 ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและ หรือคณะอนุกรรมการเพื่อกำหนดงานตามระเบียบ ตามที่เห็นสมควร หมายถึง พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความจำเป็นและความเหมาะสมและส่งเสริมสนับสนุนเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะอนุกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ ในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา

2.12 ด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น หมายถึง รับผิดชอบต่อความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามภารกิจที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นมอบหมาย ร่วมเป็นคณะทำงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และให้ความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายและเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคายต่อไป